

Vabariigi Valitsuse määruse
„Sorgu looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord. Käesoleva määrusega ei võeta kaitse alla uut ala, vaid moodustatakse Pärnu lahe hoiuala ja Sorgu saare kaitseala baasil Sorgu looduskaitseala ning kehtestatakse alale uus kaitsekord. Kaitse-eeskirja muutmise on tinginud vajadus tagada paremini loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübi ning linnudirektiivi I ja II lisas nimetatud liikide kaitse.

Kaitseala asub Pärnu maakonnas Tõstamaa vallas Manija külas ja Kihnu vallas Lemsi külas, hõlmates Sorgu saart ja seda ümbritsevat mereala.

Kavandatava Sorgu looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) territoorium on seniajani olnud kogu ulatuses kaitse all Sorgu saare kaitsealana ning Pärnu lahe hoiualana. Sorgu saare kaitseala on moodustatud Pärnu Maakonnaavalitsuse 12. juuli 1991. a määrusega nr 319 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta“ ja Pärnu lahe hoiuala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 18. mai 2007. a määrusega nr 154 „Hoiualade kaitse alla võtmine Pärnu maakonnas”. Osaliselt asuvad kaitsealal Sorgu loodusala ja Pärnu lahe linnuala.

Vastavalt looduskaitseaduse § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni looduskaitseaduse alusel kehtestatakse uued kaitse eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kinnitatakse kaitse all olevale alale kehtivate õigusaktide kohane kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitstava loodusobjekti tüüp looduskaitsealaks ja laiendatakse kaitstavat ala. Kaitstavat ala laiendatakse ja kaitsekorda ning kaitstava loodusobjekti tüüpi muudetakse tulenevalt vajadusest paremini tagada ohustatud ja haruldaste linnuliikide elupaikade ning rändlindudele sobivate peatumis- ja toitumisalade kaitse ja säilimine.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Karel Kask (tel 447 7386; e-post: karel.kask@keskkonnaamet.ee), eksperdihinnangu on andnud Aime Soovik, eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371; e-post: taavi.tattar@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Madina Talu (tel 627 2178; e-post: madina.talu@keskkonnaamet.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308; e-post: siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused järgmised: rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus kaitsta kaitsealal esinevaid Euroopas väärtustatud

elupaigatüüpe – Euroopas väärtustatud elupaigatüüpidest asub kaitsealal väikesaared ning laiud (1620); tüüpilisus – Lääne-Eestile tüüpiline laiumaastik; ohustatus – elu- ja peatumispaik linnuliikidele, mille arvukust ohustab elupaikade hävimine või rikkumine.

Eelkõige on kaitsealal oluline säilitada terviklikku laiu ja rannikumere ökosüsteemi. Sellest tulenevalt on eraldi kaitse-eesmärgina sätestatud:

- 1) mere- ja rannikuelustiku elu- ja sigimispaikade ning linnustiku sulgimis- ja rändepeatuspaikade kaitse, mille all mõeldakse kaitsealal soodsa seisundi tagamist sealsele linnustikule ja teistele liigirühmadele (sealhulgas ka liikidele, mis kaitse alla ei kuulu);
- 2) laidude maastikuilme kaitse, mille all mõeldakse Kihnu väina väikesaarte ja laidude iseloomuliku pärandmaastiku kaitset, kusjuures siin arvestatakse kultuurilooliselt olulise Sorgu tulepaagi ja majakavahi maja säilitamise vajadust;
- 3) kaitse tagamine liikidele, mida Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I ja II lisas, ning ka I lisas nimetatud rändlinnuliikide kaitse. Liigid, keda kaitstakse on väikekoskel (*Mergus albellus*), räusktiir (*Sterna caspia*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), väiketiir (*Sterna albifrons*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), hallhani (*Anser anser*), tuttvart (*Aythya fuligula*), hahk (*Somateria mollissima*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), merisk (*Haematopus ostralegus*), kivirullija (*Arenaria interpres*), alk (*Alca torda*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kalakajakas (*Larus canus*). Nimetatud liigid on seatud Pärnu hoiuala kaitse-eesmärkideks. Kaitseala piirides on andmed täpsustatud Pärnu hoiuala rannikulinnustiku inventuuri käigus ja hilisema korralise seire käigus.

Tabel 1. Sorgu looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevad linnuliigid

Liik	Eeldus	Kaitsekate- gooria Eestis	Punase raamatu kategorია	Linnudirektiivi lisa nr
Väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>)	ohustatus	II *	mittehinnatav	I
Räusktiir (<i>Sterna caspia</i>)	ohustatus	II	ohualdis	I
Tutt-tiir (<i>Sterna sandvicensis</i>)	ohustatus	II	ohuväline	I
Jõgitiir (<i>Sterna hirundo</i>)	ohustatus	III **	ohuväline	I
Randtiir (<i>Sterna paradisaea</i>)	ohustatus	III	ohuväline	I
Väiketiir (<i>Sterna albifrons</i>)	ohustatus	III	ohulähedane	I
Vööt-põõsalind (<i>Sylvia nisoria</i>)	ohustatus	III	ohuväline	I
Kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>)	ohustatus	- ***	ohuväline	II
Hallhani (<i>Anser anser</i>)	ohustatus	-	ohulähedane	II
Tuttvart (<i>Aythya fuligula</i>)	ohustatus	-	ohuväline	II
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	ohustatus	-	ohulähedane	II
Tõmmuvaeras (<i>Melanitta fusca</i>)	ohustatus	III	ohuväline	II
Rohukoskel (<i>Mergus serrator</i>)	ohustatus	-	ohuväline	II
Jääkoskel (<i>Mergus merganser</i>)	ohustatus	-	ohuväline	II

Merisk (<i>Haematopus ostralegus</i>)	ohustatus	-	ohuväline	II
Kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>)	ohustatus	II	ohualdis	II
Alk (<i>Alca torda</i>)	ohustatus	II	ohualdis	II
Liivatüll (<i>Charadrius hiaticula</i>)	ohustatus	III	ohulähedane	II
Punajalg-tilder (<i>Tringa totanus</i>)	ohustatus	III	ohuväline	II
Kalakajakas (<i>Larus canus</i>)	ohustatus	-	ohuväline	II

Märkused:

*II kategooria kaitse all on liigid, kes on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel ning liigid, kes võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohtu.

**III kategooria kaitse all on liigid, mille arvukust ohustab elupaikade hävimine või rikkumine ja mille arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka.

***Eestis kaitsealuste liikide hulka ei kuulu.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline, esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus.

Sorgu looduskaitseala kaitse all olemise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus ja haruldus, linnudirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus ja loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus:

- **Ohustatus ja haruldus** – alal esinevad järgmiste kaitsealuste linnuliikide pesitsusalad ja elupaigad (sh potentsiaalsed elupaigad) - räusktiir (*Sterna caspia*), väiketiir (*Sterna albifrons*), hallhani (*Anser anser*), hahk (*Somateria mollissima*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), kivirullija (*Arenaria interpres*), alk (*Alca torda*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*).

Räusktiir on Lääne-Eesti laidudel esinev harv haudelind. Hinnanguliselt pesitseb Eestis 150–250 haudepaari. Viimastel aastatel on liigi arvukus Eestis vähenenud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Väiketiir on Eesti rannikul ja laidudel pesitsev harv haudelind, hinnanguliselt 400–700 paari. Viimastel aastatel on väiketiirude arvukus Eestis kasvanud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Hallhani asustab igasuguseid mageveekogusid ja nende kaldaid, põhjapiirkondades pesitseb ka rannikul ja väikesaartel. Pesitseb sageli üksikult, kuid heades pesitsuskohtades on seltsinguline pesitseja. Eestis on hallhani levinud põhiliselt Lääne-Eesti lahesoppide ja rannajärvede roostikes, samuti kogu Lääne-Eesti saarestikus. Viimase paarikümne aastaga on liik laiendanud oma leviala Pärnu lahe ja Kihnu ümbruse saartele. Hallhanede arvukus kasvas kuni 1990.-te aastate keskpaigani saavutades maksimumi 1500 paari. Praeguseks on pesitsevate hallhanede arv vähenenud enam kui kaks korda (täpsemalt 2,3 korda) 600–700 paarini. (Roostikulindude kaitse tegevuskava eelnõu; Eesti Ornitoloogiaühing, 2013).

Hahk on kahaneva arvukusega väikesearvuline haudelind meresaartel ning laidudel. Inimtegevuse tagajärjel on haha arvukus kiiresti kahanenud nii Eestis kui mujal Euroopas. Hinnanguliselt on Eestis 3000–7000 haudepaari. Viimastel aastatel on liigi arvukus oluliselt vähenenud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Tõmmuvaeras on Eesti rannikul harv haudelind, aga tavaline läbirändaja. Hinnanguliselt on Eestis 400–700 tõmmuvaerese haudepaari. Viimastel aastatel on liigi arvukus Eestis kasvanud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Kivirullija on Eestis harv haudelind, kes Eestis pesitseb peamiselt mererannas ja laidudel. Hinnanguliselt on Eestis 100–150 pesitsevat paari. Viimastel aastatel on haudepaaride arvukus Eestis vähenenud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Alk on Eestis avamerel sage läbirändaja ja talvitaja, väikesaartel ka väga harv pesitseja (hinnanguliselt 1–10 pesitsevat paari). Alk pesitseb kivistel rannakaljudel ja kaldapealsetel, kus moodustab liigisiseseid kolooniaid või ka segakolooniaid tirkidega. Kaldajärsakuid nad väldivad. Läänemerel pesitsevad nad isegi madalatel kaljusaartel ja Põhja-Eesti saartel kivirahnude vahel. Läänemerel pesitseb ta üldiselt väikeste seltsingutena avamere laidudel. Viimastel aastatel on liigi arvukus Eestis püsinud stabiilsena (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Liivatüll on Eesti mererandades üldlevinud haudelind, kelle arvukus on viimastel aastatel kahanenud (hinnanguliselt 1000–2000 pesitsevat paari). Liivatüll pesitseb liival või kiviklibul rannikute ääres ja harvem ka kruusaaukudes. Viimastel aastatel on liivatüll arvukus Eestis märkimisväärselt langenud (Eesti lindude staatus, pesitsusaegne ja talvine arvukus 2003–2008; Eesti Ornitoloogiaühing, 2009).

Suurim ohutegur nimetatud liikide arvukuse ja elupaikade vähenemiseks või kadumiseks kaitsealal on elupaikade hävimine inimtegevuse tagajärjel ning lindude häirimine pesitsus- ja rändeperioodil.

- **Linnudirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus** – linnudirektiivi eesmärk on kaitsta kõiki linde tapmise ja püüdmise eest, piirata lindude küttimist ja nendega (samuti nende kehaosade ning neist valmistatud esemetega) kaubitsemist. Direktiiv teeb kohustuslikuks moodustada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja rändliikide elupaikade kaitseks spetsiaalsed [linnualad](#). Linnudirektiivi artikkel 4 punkt 2 kohaselt on liikmesriikidel kohustus rakendada erimeetmeid direktiivi lisades nimetatud regulaarselt esinevate rändlinnuliikide, eelkõige nende liikide pesitsus-, sulgimis- ja talvitusala ning rändepeatuspaike, kaitseks, mis tagaks nende liikide säilimine ja paljunemine nende levikualal.

Kuna moodustatav Sorgu looduskaitseala on ka oluline peatus- ja puhkepaik rändlindudele, siis kaasneb sellega Eesti riigil kohustus rakendada meetmeid oluliste rändlindude peatus-, sulgimis- ja toitumispaikase säilitamiseks. Looduskaitseala moodustamine on selle kohustuse täitmiseks parim võimalus.

Liigid kelle rändepeatuse- ja pesitsuspaika kaitstakse on järgmised: väikekoskel (*Mergus*

albellus), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), kühnokk-luik (*Cygnus olor*), tuttvart (*Aythya fuligula*), rohukoskel (*Mergus serrator*), jääkoskel (*Mergus merganser*), merisk (*Haematopus ostralegus*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kalakajakas (*Larus canus*).

- **Loodusdirektiivist tulenev rahvusvaheline kohustus** – loodusdirektiivi ülesanne on kaitsta ohustatud elupaigatüüpe ning aidata kaasa looduse mitmekesisuse säilimisele ja taastamisele. Direktiivi artikkel 6 punkt 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada vajalikud kaitsemeetmed direktiivi lisades nimetatud elupaigatüüpide ning liikide ja nende elupaikade kaitseks, mis vastavad nende elupaigatüüpide ja liikide ökoloogilistele nõudlustele. Sorgu looduskaitsealal on esindatud elupaigatüüp väikesaared ning laidud (1620).

2.2. Loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekus

Sorgu saar ja seda ümbritsev mereala on oluline pesitsusala erinevatele linnuliikidele ja peatumispaigaks rändavatele lindudele. Sorgu saar ja seda ümbritsev ala on sobiv elupaik linnuliikidele, kes eelistavad pesitsemiseks rannikualasid ning väikesaari. Sorgu saar jääb maismaast ligikaudu 8 km kaugusele, mistõttu on saarel oma asukoha tõttu paremad eeldused, et selle elustik oleks inimtegevusest vähem mõjutatud, kui maismaale lähemal olevatel saartel ja laidudel. Alaga on seotud ka rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus – tagada alale jääva Natura 2000 võrgustikku kuuluva Sorgu loodusala ja Pärnu lahe linnuala kaitseesmärkide soodne seisund, kuid hetkel kehtiv kaitsekord ei ole linnu- ja loodusdirektiivi täitmiseks piisav.

Looduskaitseala moodustamisega võetakse kaitse alla üle 6 hektari elupaigatüüpi väikesaared ning laidud (1620). Varasemalt oli Sorgu saar kaitse all umbes 4 hektari suurusel osal, kaitse all olev ala suureneb varasemalt kaitseta olnud Sorgu saare pindala ning Sorgu saare läheduses olevate väiksemate laidude arvelt.

Sorgu seirealal loendati 2010. a kokku 684 haudepaari 20 liigist. Arvukamateks pesitsejateks olid hõbekajakad (kokku 347 paari), kormoran (213 paari), randtiir (56 paari), kühnokk-luik (13 paari), hahk (13 paari) ja kalakajakas (12 paari). Veel loendati alal sellised liigid nagu ristpart (1 paar), rääkspart (1 paar), sinikael-part (2 paari), rohukoskel (2 paari), jääkoskel (6 paari), merisk (5 paari), liivatüll (2 paari), merikajakas (2 paari), põldlõoke (1 paar), suitsupääsuke (2 paari), vööt-põõsalind (1 paar), väike-põõsalind (3 paari), pruunselg-põõsalind (1 paar) ja vares (1 paar). Varasemate aastatega võrreldes on vähenenud kühnokk-luige, ristpardi, rääkspardi, sinikael-pardi, hahki, rohukoskla, liivatüll, hõbekajaka, merikajaka ja randtiiru arvukus. Kasvanud on jääkoskla, kormorani, meriski, põldlõokese, suitsupääsukese ja väike-põõsalinnu arvukus. Kalakajakas, vööt-põõsalinnu, pruunselg-põõsalinnu ja varese arvukus on jäänud samaks.

Ala on praegu osaliselt kaitse all, kuid hetkel kehtiv kaitseala objekti pindala ja kaitsekord ei ole piisav ala linnustiku kaitseks, kuna ei võimalda tagada lindudele rändel peatumiseks, toitumiseks ja pesitsemiseks piisavalt soodsaid tingimusi. Näiteks ei ole hetkel võimalik reguleerida inimeste viibimist kaitsealal ja tagada merealade looduslikku arengut. Liikumispääsude kehtestamine kaitsealal on vajalik lindude pesitsus- ja rändeage seaduse rahu tagamiseks ja seeläbi pesitsusedukuse tõstmiseks. Seetõttu on kaitsealal esinevate loodusväärtuste kaitseks vajalik sihtkaitsevööndi moodustamine.

Lisaks eelnevale on Sorgu looduskaitseala kaitse all hoidmine ja laiendamine põhjendatud, et täita linnudirektiivist tulenevat rahvusvahelist kohustust – kaitsta üht olulist rändlinnuliikide peatuspaika. Kaitseala territooriumil asub Pärnu lahe linnualal.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitseala tüübiks on valitud looduskaitseala. Kaitseala väärtuste analüüs näitas, et ala vastab pigem looduskaitseala määratlusele, sest põhilisteks väärtusteks on seal pesitsevad ja peatuvad häirimise suhtes tundlikud kaitsealused linnuliigid. Looduskaitseaduse määratluse järgi sobiks Sorgu saar ka hoiualaks, kuid hoiuala kaitsekord ei võimalda mitmete piirangute rakendamist, mis on ala kaitse-eesmärgiks olevate liikide (ja seega kogu kaitstava ala) soodsa seisundi saavutamiseks ja säilitamiseks vajalikud nt jahipidamise ja inimeste kaitsealal viibimise eesmärgipärane piiramine. Püsielupaigana kaitstakse ainult konkreetse liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega looduskompleksi.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtutud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ja loodusväärtustele vajalik puhver ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (möödistatud maaüksused). Kaitseala piir on kantud kaardile kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid.

Kaitseala pindala on kaitse-eeskirja eelnõu kohaselt 272,6 ha, sellest ligikaudu 266 ha on mereala ning ülejäänud ligikaudu 6 ha maismaa. Suurem osa kaitseala maismaa-alast on katastrisse kandmata. Katastrisse on kantud 0,62 ha (Sorgu tulepaak, 82603:003:0145, maaüksuse omanik on Eesti Vabariik).

Vastavalt eelnõukohasele kaitse eeskirjale koosneb kaitseala ühest piiranguvööndist (Sorgu madala piiranguvöönd) ja ühest sihtkaitsevööndist (Sorkholmi sihtkaitsevöönd). Sihtkaitsevööndisse kuulub 5,8 ha ja piiranguvööndisse 266,8 ha.

Sorgu looduskaitseala välispiiri määramisel on lähtutud eelkõige loodusväärtuste paiknemisest, ala terviklikkusest ja sellest, et piirid oleks merel liikudes arusaadavad ja võimalikult loogilised. Välispiir on piiritletud nii, et kõik kõrge looduskaitsealase väärtusega kooslused jääksid tervikuna kaitsealale. Kaitseala välispiiri määramise aluseks on võetud Sorgu madala asukoht, Sorgu saare lääneosas ka kaugus maismaast, kuna saare läänerannik on haudelindude jaoks olulisim piirkond. Ornitoloogide hinnangute alusel avaldub häirimise mõju pesitsevatele lindudele kuni ligikaudu 500 meetri kauguseni saarest, millest lähemale pole välispiiri toodud.

Välispiirina on kasutatud fikseeritud punktide vahelisi mõttelisi sirgeid.

Sihtkaitsevöönd on määratud eelkõige Sorgu saare haudelinnustiku kaitseks. Sihtkaitsevööndi režiimi rakendamine on vajalik eelkõige selleks, et oleks võimalik kehtestada lindudele tundliku pesitsusperioodi ajaks liikumispriirang. Liikumispriirangu rakendamine on vajalik meede pesitsusaegse häirimise ärahoidmiseks, mis piiranguvööndi režiimi korral ei ole võimalik. Sihtkaitsevööndisse on arvatud Sorgu saar, Allilaid ja Sorgu latv. Sihtkaitsevööndi ja piiranguvööndi piiriks on rannajoon.

Piiranguvööndisse on arvatud Sorgu saart, Allilaidu ja Sorgu latva ümbritsev mereala. Sorgu madala piiranguvöönd on sihtkaitsevööndile vajalik puhverala ning see on määratud ka sulgivate ja peatuvate veelindude kaitseks. Liikumisest tingitud häirimisel võib olla oluline mõju ka sulgivatele ja rändel peatuvatele lindudele. Selle leevendamiseks on piiranguvööndis sätestatud ajaline liikumiskiirang mootoriga ujuvahendiga liiklemiseks. Täieliku liikumiskiirangu rakendamine kogu puhverala ulatuses ei oleks mõistlik ega proportsionaalne piirang, kuna arvestades saare kaugust maismaast, on inimeste liikumine mootorita ujuvahendiga seal vähene ja ei too kaasa olulist ega pidevat häiringut.

2.5. Kaitsekord

2.5.1 Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ning kaitseala tsoneeringu ja kaitse eeskirja kohta koostatud ekspertarvamust (Aime Soovik 2007. a.).

Kaitse eeskirjaga kehtestatakse piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate liikide ja nende elupaikade ning elupaigatüüpide soodsa seisundi. Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala tsoneeritud ühte piiranguvööndisse ja ühte sihtkaitsevööndisse. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise, kuna ei võimalda tagada kaitsealustele liikidele sobivate elupaikade säilimist.

Seniste kaitseala piiride muutmiseks ja kaitsekorra uuendamiseks tunnustatakse käesoleva määrusega kehtetuks Pärnu Maakonnavalitsuse 12. juuli 1991. a määruse nr 319 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse objektide kohta“ lisa 1 punkt 35.

Kaitseala moodustamisest tulenevalt muudetakse ka Pärnu lahe hoiuala piire.

Kaitse-eeskiri ei reguleeri metsa kõrvalsaaduste korjamist, kuna selleks vajalikud ressursid kaitsealal puuduvad. Biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine on kaitsealal keelatud tulenevalt veeseaduse § 29 lõige 4 punktist 4, sama lõike punkt 1 sätestab ka maavarade kaevandamise keelu, mis tuleneb ka looduskaitse seaduse § 37 lõike 3 punktist 5. Seetõttu pole nimetatud tegevusi sihtkaitsevööndi reguleeritud.

Piiranguvööndis on kaitse-eeskirjaga reguleerimata ka puhtpuistute kujundamine, energiapuistute rajamine, veekogude veetaseme muutmine, uue maaparandussüsteemi rajamine, uuendusraie, telkimine ja lõkketegemine ning rahvaürituste korraldamine, kuna piiranguvöönd on täies ulatuses veeala ja selline tegevus ei ole seal võimalik.

2.5.2. Kaitsekorra üldpõhimõtted

Kaitse-eeskirjaga on inimestel lubatud viibida, korjata marju ja seeni ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud liikumiskiirangu ajal sihtkaitsevööndis. Sorkholmi sihtkaitsevööndis on keelatud inimeste viibimine 1. aprillist kuni 15. juulini. Piirang on kehtestatud ala kaitseväärtuseks olevate liikide sigimisperioodiks. Selline režiim on vajalik, et tagada linnustiku pesitsus- ja sulgimisaegne rahu. Sorgu saar on atraktiivne sihtkoht paljudele meresüstamatkajatele, samuti käiakse Sorgu saarel mootorpaatidega ja Tõstamaa vald on avaldanud soovi arendada välja giidiga laidude külastamise teenuse. Perioodidel, mil kaitse-eesmärgina seatud elustikku inimeste külastamine ei häiri ja liikumiskiirangut ei ole, on

laidude külastamine, seente ja marjade korjamine võimalik ning suunatud loodusmatkade korraldamine saarele lubatud. Kuna saare kasutamist turismiobjektina on soovinud mitmed huvigrupid (vallavalitsus, kohalikud ettevõtjad) võib eeldada lähiajal saare külastamise kasvu, seetõttu on vaja sisse seada ajaline liikumiskiirang, et külastajate tegevus ei ohustaks saare olulisi loodusväärtusi. Liikumiskiirang ei kehti järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja kaitseala valitsemisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

Seoses kalapüügiga on kõige häirivamaks teguriks mootoriga ujuvvahendiga sõitmine lindude pesitsusperioodil, mis praeguse eeskirjaga on keelatud. Mootoriga ujuvvahendiga sõitmine ja kala püüdmine linnustikku oluliselt ei häiri. Arvestades asjaolu, et Sorgu saar asub mandrist kaugel, on vähetõenäoline, et mootoriga ujuvvahendiga Sorgu saare ümbrusesse massiliselt kalastama minnakse.

Kaitsealal on keelatud jahipidamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul väikekiskjate (rebase, kähriku, nugise, mingi) küttimine. Väikekiskjate ohjeldamine võib osutuda vajalikuks, kui talvise jääkatte sulamisel jäävad vahetult enne lindude pesitsusperioodi algust laidudele väikekiskjad, kes võivad hävitada kogu laiulinnustiku juurdekasvu. Jahilukitest asustavad saart peamiselt mitmed linnuliigid – partlased, hanelised, kajakalised. Imetajad esinevad saarel peamiselt eksikülalistena, mistõttu jahinduslikult on ala oluline üksnes potentsiaalse linnujahi alana. Jahipidamise keeld on vajalik, kuna linnustiku kaitse on kaitseala üks olulisemaid kaitse-eesmärke. Kaitseala kuulub ka Pärnu lahe linnuala koosseisu ja sellega seoses on direktiivist tulenev kohustus kaitsta linde ka nende rände-, peatus- ja koondamispaikades. Kuna kaitseala on peatuspaigaks ka läbirändavatele lindudele, siis ei saa ka pesitsusvälisel perioodil jahti lubada, sest jahipidamine rändeperioodil häirib oluliselt läbirändavaid ja peatuvaid linnuliike.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevus, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt looduskaitseaduse § 14 lg-le 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoimingud, kehtestada detail- ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, seada projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba või ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks ning jahiulukeid lisasöötä.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas. Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil kui keskkonnamõju hindamise järelevalvajal on õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas

lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, saavutades looduskaitse ja arendushuvide ühitamise.

2.5.4. Sihtkaitsevöönd

2.5.4.1. Sihtkaitsevööndi eesmärgid

Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujunevate looduslike koosluste säilitamiseks ning rannikuelustiku elutingimuste ja mitmekesisuse säilitamiseks. Kaitsealal on Sorkholmi sihtkaitsevöönd, mille kaitse eesmärk on rannikuelustiku jaoks sobivate elupaikade ja kasvukohtade säilitamine.

2.5.3.2. Lubatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 10 osalejaga rahvaürituste korraldamine, rohkem kui 10 osalejaga rahvaürituste korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Eelkõige piirab nimetatud kitsendus loodusmatku vahendavaid ettevõtjaid, kes korraldavad matku ja/või suunavad matkajaid Sorgu saarele. Liigne inimkoormus võib kahjustada kaitseala loodusväärtusi – häirida kaitsealuseid liike ka pesitsusvälisel perioodil, kahjustada pinnast ja suurendada reostuskoormust. Seetõttu on kaitsealal vajalik suurte gruppide liikumise reguleerimine.

Telkimine ja lõkketegemine on kaitsealal lubatud ainult paikades, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud. Praegu on Sorgu saarel tehtud lõket paljudes kohtades. Kaitse-eeskirja kehtestamise järel on vajalik ühe korrastatud lõkkekoha piiritlemine. Laiul laagrisse jäämisega (telkimise ja lõkketegemisega) võib kaasneda tundlikule laiumaastikule ja elustikule oluline mõju – linnustiku häirimine, pinnase kahjustamine, reostamine, mistõttu on vajalik selle ärahoidmine ja koondamine ühte kohta.

Kaitseala valitseja võib anda nõusoleku pilliroo ja adru varumiseks, kui see ei häiri kaitseala linnustikku. Kaitseala valitsejal on õigus anda täpsed juhised roo ja adru varumise aja, mahu, asukoha ja muude tingimuste suhtes. Täpsed juhised on vajalikud, et tagada kaitseala linnustiku pesitsusaegne rahu. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus nagu rohu niitmine ja võsa raie, et luua kaitsealustele linnuliikidele paremad pesitsus- ja puhketingimused ning tagada pesitsus-ja puhkepaikade säilimine.

2.5.4.3. Keelatud tegevused sihtkaitsevööndis

Sihtkaitsevöönd peab tagama elupaikade looduslikkuse, seetõttu on seal keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine. Lähtudes laidude maastikuilme säilitamise põhimõttest ja arvestades Sorgu saare väikest pindala on kaitsealal keelatud uute ehitiste püstitamine. Kuna kaitsealal ei asu eraomandis olevaid maid, puudub ka surve uute hoonete rajamiseks. Erandina on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud sihtkaitsevööndis tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala või kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd. Sorgu saarel asub ajalooline Sorgu tulepaak, millel on väärtus kultuuripärandina. Tulepaagi ja selle kaasinfrakstruktuuri (majakavahimaja jms) hooldamine ja renoveerimine peab olema eeskirjaga võimaldatud, et tagada kultuuripärandi säilitamine. Sellise erandi kehtestamine on vajalik ka puhkerajatiste (lõkke- ja telkimisplatside) tekitamiseks ja tähistamiseks ning muudeks sarnasteks töödeks.

Keelatud on mootor- ja maastikusõidukitega sõitmine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kuigi kõnealune tegevus on ebatõenäoline (saarel ei ole registreeritud mootorsõidukeid ja nende transportimine sinna on keeruline), on saare õrnade elupaikade kaitseks vajalik keelustada mootorsõidukitega sõitmine kaitseala maismaaosas. Erandid on lubatud, et võimaldada hädaolukorras tegutsemist ja kaitsealal asuvate rajatiste hooldamist.

2.5.5. Piiranguvöönd

2.5.5.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Piiranguvöönd on kaitseala piiratud majandustegevusega osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse. Sorgu madala piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ning mere- ja rannikuelustiku elupaikade säilitamine.

2.5.5.2. Lubatud tegevused piiranguvööndis

Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus ja ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine 1. aprillist 15. juulini. Piiranguaeg kattub sihtkaitsevööndis kehtestatud liikumispirangu ajaga. Mootoriga ujuvvahendiga on liikumispirangu ajal lubatud sõita järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud töödel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Piirang on vajalik Sorgu saart ümbritsevat madalikku kasutavate kaitsealuste linnuliikide pesitsus- ja sulgimisaegse rahu tagamiseks.

2.5.5.3. Keelatud tegevused piiranguvööndis

Laiu loodusliku rannajoone säilimise eesmärgil pole lubatud kaldajoone muutmine. Keelatud on ka uue ehitise püstitamine. Kuigi kaitseala piiranguvööndisse ehitamine on üsna ebatõenäoline, tuleb seda kaitse-eeskirjaga siiski reguleerida, et vältida katseid rajada ehitisi vette, mis ohustaks linnuliikide rändepeatus- ja pesitsuspaiga säilimist.

3. Menetluse kirjeldus

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 23. maist 17. juulini 2011. Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu kontoris ning Kihnu ja Tõstamaa vallavalitsustes. Teated kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmusid üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht 9. mail 2011 ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 18. mail 2011. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 13. mail 2011.

Looduskaitseseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teated kaitseala moodustamise kohta ning kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta Kihnu vallavalitsusele, Tõstamaa vallavalitsusele ja Pärnu maavalitsusele tähtkirjaga. Kirjad sisaldasid teadet, et kui vastuväiteid ning ettepanekuid ei esitata, loetakse, et kirja saaja on kaitse-eeskirjaga nõus. Samuti sisaldasid kirjad teavet, et avalikku arutelu ei korraldata, kui avaliku väljapaneku jooksul selleks ettepanekut ei tehta. Ettepanekut arutelu korraldamiseks ei tehtud ja määruse kehtestamise osas arvamusi ei esitatud.

Eelnõu teine avalik väljapanek toimus 10. oktoobrist 25. oktoobrini 2013. Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu kontorist ning Kihnu ja Tõstamaa vallavalitsustes. Teated kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku kohta ilmusid üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 9. oktoobril 2013. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 9. oktoobril 2013.

Looduskaitse-eeskirja §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teated kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta Kihnu Vallavalitsusele, Tõstamaa Vallavalitsusele, Pärnu Maavalitsusele ja Veeteede Ametile.

Avaliku väljapaneku ajal tegi Kihnu Vallavalitsus ettepaneku avaliku arutelu korraldamiseks. Teated kaitse-eeskirja avaliku arutelu kohta ilmusid üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 5. novembril 2013. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 6. novembril 2013.

Eelnõu avalik arutelu toimus 12. novembril 2013 kell 11.00 Kihnu rahvamajas. Avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu käigus ettepanekuid või vastuväiteid Sorgu looduskaitseala kaitse eeskirja kohta ei esitatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste EL õigusaktidega:

1. EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, mil määral tema territooriumil leidub loodusdirektiivis nimetatud looduslike elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj“ lisa 1 punkti 2 alapunktiga 402 on Natura 2000 võrgustiku loodusala esitatud Sorgu loodusala, mis hõlmab endas Sorgu looduskaitseala. Seetõttu tuleb Sorgu looduskaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Sorgu loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni otsusega 2008/24/EC, 12. november 2007, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade teine ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2007) 5402 all, OJ L 12, 15.1.2008, p. 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusala nimekirja Euroopa Komisjoni 16. novembri 2012. aasta rakendusotsusega 2013/27/EL, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade kuues ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2012) 8229 all, ELT L 24, 26.01.2013 lk 464 – 642).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ ehk linnudirektiivi artikli 1 kohaselt käsitleb nimetatud direktiiv kõikide looduslikult esinevate linnuliikide kaasa arvatud nende munade, pesade ja elupaikade kaitset EL liikmesriikides. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kasutamist. Linnudirektiivi artiklite 2 ja 3 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, sealhulgas kaitsealade loomine, eelnimetatud linnuliikide arvukuse hoidmiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veetmisega seotud vajadusi. Sorgu looduskaitsealal on olulisteks kaitse-eesmärkideks mitmete linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliikide kaitse. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 1 alapunktiga 45 on Natura 2000 võrgustiku linnualaks esitatud Pärnu lahe linnuala, mis hõlmab endas Sorgu looduskaitseala. Seetõttu tuleb Sorgu looduskaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Pärast kaitse-eeskirja kinnitamist on vajalik Sorgu loodusala piiride täpsustamine, kaitseala sihtkaitsevööndi osa tuleb arvata loodusala koosseisu.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada ohustatud ja haruldaste linnuliikide elupaikade ning alal esinevate elupaigatüüpide kaitse. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt toodud eesmärkide saavutamist.

Sorgu looduskaitseala territoorium on juba kogu ulatuses riikliku kaitse all, mistõttu puuduvad määruse jõustumisel olulised mõjud sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ja riigiasutuste ning kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 11 kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Sorgu looduskaitseala sihtkaitsevööndis on ainult üks kinnistatud katastriüksus, mis kuulub Eesti Vabariigile, ülejäänud osa kaitseala maismaast on reformimata maa. Kinnistu pindala on 0,6 ha, seega oleks maamaks ilma soodustusega 0,43 eurot aastas. Sellest tulenevalt ei vähene määruse jõustumisel Tõstamaa vallal maamaksutulu, kuna Maamaksuseaduse § 7 lõike 3 kohaselt ei määrata maamaksu ja maksuteadet ei väljastata, kui

maksusumma on alla 5 euro.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisaja väärtusele vastava tasu eest. Sorgu looduskaitsealal eramaid ei ole, seega maa omandamise kulusid riigi eelarvest ei teki.

Hooldamist ja taastamist vajavaid poollooduslikke kooslusi kaitsealal ei esine, seega poollooduslike koosluste hooldamiseks ja taastamiseks makstavaid kulutusi ei teki.

Kuna kaitsealal eramaid ei ole, siis Natura 2000 erametsamaa toetuste maksmisega kaasnevaid kulutusi ei ole.

6. Määruse vaidlustamine

Käesoleva määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnusele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõude infosüsteemis EIS eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse relemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Jõgeva Maavalitsus on oma 25.07.2013 kirjaga nr 3-1/2013/1101-2 esitanud mitmeid vormilisi tähelepanekuid. Kõiki Jõgeva Maavalitsuse märkusi on arvesse võetud.

Keit Pentus-Rosimannus
Keskkonnaminister